

Fins no fa gaire, l'anomenada "via quebequesa" era un exemple per a molts partidaris de l'independentisme o, per dir-ho en la terminologia del Quebec, del sobiranisme. Ara, però, la davallada electoral del Partit Quebequès en les eleccions parlamentàries celebrades fa unes setmanes ha tallat de soca-rel totes les expectatives que molta gent, sobretot a Catalunya, havien posat en aquest procés. El tercer lloc en nombre de diputats aconseguit per aquest partit, la principal formació sobiranista del Quebec i que proposa la separació del Canadà, allunya la convocatòria d'un altre referèndum per assolir aquest objectiu. Per tant, de cop i volta, la possibilitat que el Partit Nacionalista Escocès (SNP) pugui formar govern i convocar una referèndum per treure Escòcia del Regne Unit, ha obert unes noves expectatives o, si més no, un altre procés que cal seguir de prop i que es podria definir com la "via escocesa".

D'entrada, els dos partits catalans més propers a les tesis sobiranistes troben molt positiva la possibilitat que l'SNP guanyi les eleccions. Carles Llorens, secretari de Relacions Internacionals de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) destaca les expectatives que això obrirà, tot i que prefereix ser prudent. "A més de si finalment guanya o no les eleccions, l'SNP tindrà la dificultat afegida d'haver de pactar per formar govern. Sembla que els liberals demòcrates, que no són gaire partidaris del referèndum, seran els que decidiran", diu Llorens. Al seu torn, Bernat Joan, diputat al Parlament europeu per Esquerra Republicana (ERC), partit que juntament amb l'SNP forma part de l'Aliança Lliure Europea, veu la possibilitat que els nacionalistes escocesos guanyin les eleccions com un gran pas endavant. "Dins d'un context europeu és fàcil que els èxits d'uns reverteixin en els altres i, per tant, crec que un govern format per l'SNP seria molt favorable", assenyala Joan.

Precedent europeu. Un aspecte que no es pot deixar de banda és el fet que si l'SNP aconsegueix convocar un referèndum per la independència d'Escòcia i rep el suport dels ciutadans, significarà un precedent dins de la Unió

Bona nit, Quebec; bon dia, Escòcia

La possibilitat que el Partit Nacionalista guanyi les eleccions al Parlament escocès i convoqui un referèndum per la independència obre un panorama nou en les aspiracions catalanes. Després del revés patit pels sobiranistes al Quebec, les mirades convergeixen ara en Escòcia.

Europea. "Això és cabdal", opina Hèctor López Bofill, membre de la junta de la plataforma Sobirania i Progrés; una entitat de la societat civil catalana que participa en una campanya de recollida

de signatures en favor de la convocatòria d'un referèndum pel dret a l'autodeterminació de Catalunya. "Tot i que ja hi ha algun precedent, com és el cas de Montenegro, la diferència és que

Escòcia es troba en un territori ja integrat a la Unió Europea, per tant, ens trobaríem davant d'un procés democràtic, transparent i constitucional que caldria ajustar a les regles fixades per la UE, és a dir, seria un precedent que permetria veure com es resol l'articulació d'Escòcia dins la UE. En aquest sentit, Escòcia demostraria que no existeix el perill de quedar fora d'Europa com ens volen fer creure des d'Espanya. No és gens clar, des del punt de vista del dret comunitari, que una secessió dins d'un estat membre impliqui l'expulsió del territori separat", explica López Bofill.

De la mateixa manera, tant Carles Llorenç, de CDC, com Bernat Joan, eurodiputat d'ERC, es mostren convençuts que la Unió Europea hauria d'acceptar la independència d'Escòcia. "De la mateixa manera que la UE s'ha ampliat des de fora, també pot tenir ampliacions des de l'interior amb membres que ja hi són, però que no estan representats directament. És a dir,

es podria fer una ampliació per permetre que Escòcia, Flandes o els Països Catalans tinguessin una participació directa. Crec que si se segueixen regles democràtiques, la UE no hi podria posar cap impediment", opina Bernat Joan.

Facilitats legals. Hèctor López Bofill, que és professor de Dret Constitucional, assenyala que els escocesos ho tenen més fàcil que els catalans per independitzar-se; sobretot per dues raons bàsiques. "La primera és que la Union Act de 1707 va ser una unió voluntària, per tant, de la mateixa manera que els escocesos es van unir, es poden separar si així ho decideixen. En el cas català, en canvi, el sistema es basa en una imposició per les armes, una situació que parteix de la destrucció de les institucions el 1714 i la posterior promulgació del Decret de Nova Planta. La segona raó és que la Constitució de 1978 no reconeix la plurinacionalitat de l'estat i nega qualsevol

En una línia semblant, Bernat Joan també considera que els escocesos ho tenen més fàcil. "Una diferència substancial és que, a diferència dels espanyols respecte als catalans, una gran majoria dels anglesos veuen bé la independència d'Escòcia. Una enquesta recent mostrava que fins i tot accepten la independència un percentatge més elevat dels anglesos que d'escocesos". Contràriament, Carles Llorenç, de CDC, opina que l'SNP no ho té fàcil ni de bon tros. "Tant l'experiència catalana com la quebequesa mostren que això costa molt. Cal guanyar les eleccions, formar govern, aconseguir fer el referèndum i després guanyar-lo. A més, una cosa és que a Londres acceptin la celebració del referèndum i una altra, com va passar al Canadà, és que paral·lelament facin campanya en contra."

Ensenyances mútues. Fins fa poc eren els escocesos els que miraven el procés descentralitzador de l'estat espanyol com un bon exemple. Ara els nacionalistes d'Escòcia volen fer un pas més enllà. Una de les principals lliçons que, a parer de Bernat Joan, es poden treure d'Escòcia és veure la capacitat que ha tingut el nacionalisme per connectar amb els interessos de la població. "Quan hi ha hagut sectors de la societat que han tingut problemes, com per exemple el sector pesquer, l'SNP els ha donat suport. Aquesta voluntat i capacitat d'actuar ha fet ara del sobiranisme escocès tot un referent a Escòcia, cosa que fa uns anys no ho era." De tota manera, tant ERC com CDC s'ho miren una mica de lluny. "No ens hem de fer il·lusions, cada país té la seva dinàmica i no hem d'esperar que agents exteriors ens treguin les castanyes del foc", diu Joan. De manera semblant, Carles Llorenç considera que caldrà estar atents a l'aprenentatge que es pugui treure del procés escocès. "Tot i així, hem de trobar el nostre camí i no hem d'anar per la via de la independència si no toca, pel sol fet que Escòcia ho faci. El nostre procés ha de ser assumible per Catalunya. No ens equivoquem. No hem de cometre l'error de voler imitar altres processos. La nostra via és la catalana, no l'escocesa."

Xevi Camprubí

Campanya de recollida de signatures en una de les urnes instal·lades per la plataforma Pel dret de decidir.

Tant ERC com CDC s'ho miren una mica de lluny, el procés escocès: "cada país té la seva dinàmica", diuen

possibilitat que hi hagi una secessió, a diferència del Regne Unit, que, com que es tracta d'una democràcia consolidada, admet que la Union Act pot ser derogada o transformada mitjançant un procés democràtic, a l'estat espanyol reformar la Constitució topa amb la dificultat afegida que cal el vot d'una majoria molt gran de diputats. A més, Catalunya pateix una subordinació a la majoria espanyola; és a dir, un referèndum per reformar la Constitució requereix una majoria a àmbit estatal, en canvi, a Escòcia, per anul·lar la pertinença al Regne Unit només cal la majoria del vot dels escocesos", explica López Bofill.